

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4581/2023
21.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Владиславе Милићевић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Здравко Ћосић, адвокат из ..., ради заштите од узнемиравања и чинидбе, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1366/22 од 18.10.2022. године, у седници одржаној 21.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1366/22 од 18.10.2022. године у ставовима првом, другом, трећем, четвртном и шестом изреке.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1366/22 од 18.10.2022. године, ставом првим изреке, укинута су пресуда Основног суда у Брису П 494/17 (11) од 24.07.2018. године и решење Основног суда у Брису П 494/17 (11) од 19.02.2019. године (којим је одбијен као неоснован захтев тужиоца за доношење допунског решења о трошковима поступка). Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и наложено туженом да престане са узнемиравањем тужиоца и да му омогући несметано коришћење и то: - пута који полази од неспорног сеоског пута – кат. парцеле 2060/1 преко спорног дела кат. парцеле 2054, према западу кроз кат. парцелу 2054 КО, у дужини од око 53 м, затим истим правцем кроз кат. парцелу 2060/1 у дужини од око 17 м, одакле наставља даље кроз кат. парцелу 2060/1, још за око 10 м, па поново долази до кат. парцеле 2054 у дужини од око 17 м, где се граничи тужиочев део, затим у дужини 55 м кроз тужеников део кат. парцеле 2054 и у дужини од 25 м где се граничи тужиочев део, одакле пут наставља даље истим правцем, са границом кат. парцеле 2063, затим у дужини од око 60 м до тужениковог источног дела кат. парцеле 2066/2, па даље кроз тужиочев део кат. парцеле 2066/2, у дужини од око 45 м, где се у средини заравнатог дела завршава (све КО ...); - пута који полази из дворишта тужиоца иза старе куће на кат. парцели 2054, кроз двориште туженог – кат. парцеле 2053, а потом даље кроз остале парцеле према реци у укупној дужини од око 170 м и исти служи за

долазак у кат. парцеле тужиоца: 2082/2, у површини од 0,46,82 ха и делове који припадају тужиоцу од кат. парцеле 2082/1, у површини од 0,22,49 ха, као и део од кат. парцеле 2081, у површини од 0.62,70 ха (све КО ...); - пута који се одваја од спорног пута одмах испод куће тужиоца и иде правцем северозапад-југоисток кроз кат. парцелу 2055 у дужини од око 27,5м део који придржава тужени, одакле даље пут води у реку и служи за опслуживање кат. парцеле: 2056, 2057, 2067 и 2076/3 (све КО ...) и за одржавање водоводног црева који прелази преко реке. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев и наложено туженом да врати у првобитно стање: - пут који се одваја са неспорног пута који води према штали на самом југоисточном делу кат. парцеле 2060/1 и простире се преко крајњег дела кат. парцеле 2054 на коме је ископан канал дужине 4,0 м, ширине 0,5 м и дубине 0,3 м и на његовој ивици је набачена земља висине 0,3 м, као и на кривини изнад штале туженог на кат. парцели 2054 са неспорног пута, са ког се одваја спорни пут који води према засеоку Лазаревића са места званих „...“ и „...“, на коме је ископан канал дужине 3,0 м, ширине 0,5 м и дубине 0,3 м и на његовој ивици набачена земља висине 0,3 м, а на три метара од канала на путу се налазе два „танка“, један вериткалан, а други хоризонталан, између којих је ширина пролаза 1,3 м, тако што би канале затрпао земљом, земљу сабио и са спорног пута померио два „танка“ и на тај начин омогућио тужиоцу несметано коришћење спорног правца ради доласка до својих парцела и несметане обраде истих (све КО ...); - пут који се одваја од спорног пута одмах испред куће туженог и иде: правцем северозапад – југоистог кроз кат. парцелу 2055, у дужини од 27,5 м, кроз део који придржава тужени, на ком правцу су засађене крушке и у једном реду 8 стабала, а у другом реду 9 стабала, тако што би извадио засађене крушке и на тај начин омогућио тужиочево несметано коришћење спорног правца пута који даље води у реку и служи за опслуживање кат. парцела: 2056, 2057, 2067 и 2076/3 (све КО ...) и за одржавање водоводног црева које прелази преко реке. Ставом четвртим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да на име накнаде штете због немогућности коришћења имања за 2009., 2010. и 2011. годину исплати износе од по 52.353,60 динара, укупно 157.060,80 динара, са законском затезном каматом од 18.10.2022. године до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу на износ од 157.060,80 динара (досуђеног ставом четвртим изреке) плати законску затезну камату за период од 28.05.2018. године до 17.10.2022. године. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 255.179,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у ставовима првом, другом, трећем, четвртим и шестом изреке тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права (како то произлази из образложења ревизије).

Тужилац је дао одговор на ревизију, који ревизијски суд није узео у разматрање, јер је дат лично, а не преко пуномоћника из реда адвоката.

Испитујући правноснажну другостепену пресуду у побијаном делу на основу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23) Врховни суд је нашао да је ревизија туженог дозвољена и основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању (утврђеном након одржане расправе од стране другостепеног суда), предметне кат. парцеле, све у КО ... (ближе наведене у изреци побијане другостепене одлуке) водиле су се до 1956. године као непокретно имање на сада пок. ВВ. Уговором о деоби од 17.12.1964. године (овереним пред Општинским судом у Брусу), његови правни следбеници извршили су деобу тако да им као деобничарима од целокупне имовине припадне: сада пок. тужиоцу ГГ (чији је правни следбеник сада означени тужилац) и ДД (непарничару) по 1/4 дела, а деобничару ЂЂ (правном претходнику туженог) 1/2 дела, а према фактичком стању које је постојало од 1956. године (од када свако води посебно домаћинство и свој део фактички држи и ужива), с тим да приликом изласка геометра на лице места издвоје имање како су путем фактичке деобе добили на део, сагласивши се да наводњавање имања и службености пута остају и даље онако како су служили и до тада до заједничког домаћинства. Деобничар ГГ поклонио је свом сину - сада тужиоцу АА свој део ове имовине - мањи део од дела кат. парцеле 2054 (уговор о поклону оверен пред Општинским судом у Бору под Ов 224/98 дана 28.08.1998. године), а потом и 4/18 дела 44 кат. парцеле уписаних у ЛН 11 и 2/8 дела 5 кат. парцела уписаних у ЛН 155, КО ... (уговор о поклону оверен пред Основним судом у Крушевцу под Ов I 17870/12 од 05.10.2012. године).

Из страначког исказа тужиоца АА, чијем исказу је другостепени суд поклонио веру, утврђено је да је имање правних претходника странака и других сувласника било површине 35 ха, да приликом фактичке деобе овог имања, а ни приликом сачињавања уговора о деоби деобничари нису извели геометра, али да се на лицу места знало коме је припао који део, при чему у свакој од парцела има удела сваког од деобничара (чији су правни следбеници тужилац, тужени и трећа лица-овде непарничари), да су предметни путни правци (укупно три) постојали као колски (у време сачињавања уговора о деоби), али нису били довољно широки, па су их очеви парничних странака, а касније и странке, проширили тако да њима може да се иде трактором, уз усмени договор да се служе тим путевима. Два путна правца воде до делова тужиочевог имања, а трећи путни правац води до гробља. Тужилац и његов сада пок. отац обрађивали су свој део преко 50 година (с тим што му је 2012. године отац и писменим путем поклонио парцеле). Од 2009. године тужени је почео да им усмено забрањује да пролазе путем који води за гробље, воденице и имања код јаза, а у пролеће 2011. године онемогућио им је коришћење путног правца који води према засеоку „Лазаревићи“ у тужиочево имање постављањем препрека у виду два канала на том путном правцу. Тражи да му тужени омогући да користи своју земљу (око 4ха), коју не обрађује од 2010. године, не може да оде ни до шуме да обезбеди дрва за огрев, већ иста мора да купује, не може да приђе до своје воденице, нити може да оде до гробних места предака, а других прилаза нема, осим ових прилаза које му тужени ускраћује. Тражи и накнаду штете, јер је са појединих парцела косио сено ради исхране животиња, због чега је 2010. године морао да узме у закуп друге парцеле (око 1ха) да би могао да прехрани животиње, с тим што закупнину не плаћа у новцу већ углавном даје пољопривредне производе и друго што закуподавцу треба (на годишњем нивоу је давао око 20.000,00 динара просечно у намирницама).

Вештачењем преко вештака геодетске струке идентификоване су све спорне кат. парцеле по културама, површинама, начинима коришћења и уделима сувласника (2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2060/1, 2063, 2064/1, 2065, 2066/2, 2066/3, 2067, 2081, 2082/1 и 2082/ 2, све КО ...). Парцеле су у катастру уписане као сувласништво тужиоца, туженог и трећих лица (непарничара), од чега су неке парцеле са нешто мањим уделом тужиоца (4/18) у односу на удело туженог (5/18), а неке са једнаким уделима тужиоца и туженог. Већина парцела су воћњаци, ливаде, пашњаци и шуме, док је кат. парцела 2054 делом земљиште под зградама бр. 1, 2 и 3, а делом ливада. Кат. парцела 2082/2 (ливада) уписана је у катастру на тужиоца 1/1. Вештачењем је идентификовао и гробље, вода и воденица (који нису евидентирани у катастарском оперативном делу). Вода полази испод кат. парцеле 2066/2, иде границом тзв. „... потока“ и кат. парцеле 2064/1, потом кроз кат. парцеле 2064/1, 2063 и 2054 према воденици и води поред гробља, а на делу кат. парцеле 2054 вода је заузета малињаком који је засадио тужени изнад и испод „воде“. Описани спорни путни правци (по изјашњењу вештака) на терену су једини правци од куће тужиоца према описаним непокретностима.

Вештачењем су идентификовани и спорни путеви (укупно три) и препреке које је тужени поставио на тим путевима (канал, „танкови“, засади крушака). Први путни правац (тзв. „горњи пут“), дужине укупно 297м, полази од неспорног „сеоског пута“ (кат. парцела 2060/1) и прелази преко више кат. парцела (међу којима је и кат. парцела 2054 на којој се налазе објекти), а завршава до тужиоцевог дела кат. парцеле 2066/2, на којем је тужени поставио више препрека и то у виду два канала, уз набацивање земље и постављање „два танка“ (све ближе описаних у изреци побијане пресуде). Други путни правац, укупне дужине 170 м, полази из дворишта тужиоца одмах изнад старе куће (на кат. парцели 2054) и иде на запад кроз двориште туженог (на кат. парцели 2053), потом даље иде кроз остале парцеле према реци који је служио за одлазак у кат. парцеле: 2081 (од које тужиоцу припада део од 0.62,70 ха), 2082/1 (од које тужиоцу припада део у површини од 0.22,49 ха), 2082/2 (која је цела преко реке и припада тужиоцу) и 2063. Трећи пут (који води према гробљу), укупне дужине 27,5 м, одваја се од спорног пута који води ка воденици и у реку, и то одмах испод куће туженог и иде правцем северозапад – југоисток кроз кат. парцелу 2055 у дужини од 27,5 м, кроз део који придржава тужени, а на истом правцу су постављене препреке од стране туженог у виду засађених крушака у облику плантаже (на стубовима са жицом) тако да се на горњем – левом реду налази 8 крушака, на доњем – десном реду 9 крушака, а пут води даље у реку у неспорном правцу. Овај пут служи за опслуживање кат. парцела: 2056, 2057, 2067 и 2076/3 и за одржавање водоводног црева које прелази преко реке.

Вештачењем преко вештака пољопривредне струке утврђено је да је штета коју тужилац трпи због немогућности кошења својих парцела (које су ливаде укупне површине 2.16,37 ха) износи 52.353,60 динара годишње.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања другостепени суд је, након одржане расправе пред тим судом, на којој су поновљени докази изведени пред првостепеним судом, укинуо првостепену пресуду (став први изреке), налазећи да се заснива на битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП и погрешно и непотпуно утврђеном чињеничном стању, и одлучио о тужбеном захтеву тако што га је делимично усвојио (ставови други, трећи и четврти изреке), а делимично одбио за део тражене камате (став пети изреке), с позивом на одредбе чланова 13. став 1., 14. став 1., 15., ставови 1.2. и 4., , 42. став 1. и 43. Закона о

основама својинско-правних односа и чланова 154. став 1. и 158. у вези чланова 185., 189. став 2. и 192. став 1. Закона о облигационим односима, све у вези чланова 228. и 231. став 3. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је на утврђено чињенично стање правилно применио материјално право.

Законом о основама својинско правних односа - ЗОСПО, чланом 13. став 1. прописано је да више лица имају право сусвојине на неподељеној ствари када је део сваког од њих одређен сразмерно према целини (идеални део). Према члану 14. став 1. овог закона, сувласник има право да ствар држи и да је користи заједно са осталим сувласницима сразмерно свом делу, не повређујући права осталих сувласника. Према члану 15. став 1. овог закона, сувласници имају право да заједнички управљају стварју. Према члану 42. став 1. овог закона, ако треће лице неосновано узнемирава власника или претпостављеног власника на други начин а не одузимањем ствари, власник, односно претпостављени власник, може тужбом захтевати да то узнемиравање престане. Према ставу 2. истог члана, када је узнемиравањем из става 1. овог члана проузрокована штета, власник има право да захтева накнаду штете по општим правилима о накнади штете. Према ставу 3. истог члана, право на подношење тужбе из става 1. овог члана не застарева. Чланом 43. овог закона, прописано је да сувласник, односно заједнички власник има право на тужбу за заштиту права својине на целу ствар, а сувласник има право и на тужбу за заштиту свог права на делу ствари. Чланом 51., прописано је да се стварна службеност заснива правним послом, одлуком државног органа и одржјем.

Лице које сматра да је повређено у свом праву у погледу начина коришћења заједничке ствари, јер му сукорисник то право оспорава, може тражити заштиту у поступку пред судом опште надлежности. При чему је суд ограничен само на расправљање имовинско-правних односа између странака.

У конкретном случају, према утврђеном чињеничном стању, уговором о деоби из 1964. године правни претходници странака извршили су деобу имовине некадашње породичне задруге, укупне површине око 35 ха (коју је чинило више парцела). Деобна имовина је била повезана трима путним правцима различите дужине (ближе описаним у изреци побијане одлуке), који су служили њеним деловима, а деобничари су се сагласили да им раније постојећи путни правци остају на коришћење као службености. Након деобе, ова имовина је формално правно задржала карактер сувласничке заједнице јер на свакој од парцела које су чиниле деобну имовину свако од деобничара има сувласнички удео, иако је на терену свако од сувласника користио тачно одређени (реални) део.

Изведеним доказима тужилац је доказао (члан 231. ЗПП) да због немогућности коришћења ових путних праваца радњама туженог не може да приступи воденици, јазу, гробљу и својим деловима парцела ради обраде (конкретно не може да приступи ливадама са којих је принос користио ради исхране стоке), због чега је принуђен да узима земљу у закуп за шта накнаду плаћа у намирницима. Висина штете утврђена је вештачењем преко вештака пољопривредне струке.

Како је саставни део споразума о деоби да наводњавање имања и службености пута остају и даље онако како су служили и до тада до заједничког домаћинства, у

таквој правној ситуацији сви деобничари, супротно наводима ревизије, имају право на коришћење раније постојећих путева и уживају правну заштиту тако стеченог права службености, без обзира на величину њихових сувласничких удела, односно величину реалних делова које користе на терену.

Стога је, према ставу ревизијског суда, другостепени суд правилно наложио туженом да престане са узнемиравањем тужиоца у коришћењу предметних путних праваца, које право службености тужилац изводи из права свог правног претходника који је ово право стекао уговором о деоби из 1964. године (као и остали деобничари), и да тужиоцу омогући несметано коришћење предметних путних праваца (став други изреке) тако што ће их вратити у првобитно стање уклањањем постављених препрека (на начин ближе изложен у ставу трећем изреке), ради омогућавања доласка тужиоцу до његових делова предметних парцела (укључујући и парцелу чији је искључиви власник) и несметане обраде истих, одржавање водоводног црева које прелази преко реке (односно доласка до воденице) и гробља.

Поред тога, правилно је другостепени суд, применом чланова 154. став 1. и 158. у вези чланова 185., 189. став 2. и 192. став 1. Закона о облигационим односима-ЗОО, обавезао туженог (ставом четвртим изреке) да тужиоцу накнади штету коју трпи због немогућности коришћења имања за 2009., 2010. и 2011. годину, услед описаних радњи туженог, у износима од по 52.353,60 динара (за сваку годину), укупно у износу од 157.060,80 динара (утврђеног вештачењем), са припадајућом каматом од пресуђења до исплате, правилно оценивши да нема доприноса тужиоца у настанку штете, ни подељене одговорности у смислу члана 199. став 1. ЗОО, јер тужени на коме је био терет доказивања у смислу одредаба чланова 228. и 231. став 1. ЗПП о томе није пружио суду доказе.

Супротно наводима ревизије, у ситуацији када парничне странке нису извеле геометра на лицу места, при чему су се споразумеле да се користе путним правци који се простиру кроз кат. парцеле који су у њиховој сувласничкој заједници, и по оцени ревизијског суда тужиоцу припада право на тражену правну заштиту у пуном обиму. Изведеним доказима тужени није доказао да је тужиоцу престало право службености на неки од начина прописаних Законом о основама својинско правних односа или за измену дотадашњег начина коришћења. Осим тога, у односу на парцелу 2082/2 (ливада шесте класе површине 0.46,82 ха) која је уписана у катастру на тужиоца 1/1 до које тужилац може доћи само једним од ових путних праваца тужиоцу припада правна заштита и применом члана 42. став 1. ЗОСПО.

Из наведених разлога, одлучено је као у изреци применом члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић